

Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja Digiministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn
info@justdigi.ee

Teie: 14.01.2026 nr 8-1/309-1

Meie: 29.01.2026 nr 5

Pangaliidu tagasiside justiits- ja digiministri 08.07.2025 määruse nr 9 „Täitmisregistri põhimäärus“ muutmise eelnõule

Täname võimaluse eest tagasisidestada täitmisregistri põhimääruse (edaspidi PM) muutmise eelnõud. Meie arvamused eelnõu osas on järgmised.

1. Täitmisregistri PM § 4 muutmine

1.1. PM § 4 p. 4

Eelnõu § 1 punkti 4 kohaselt: *paragrahvi 4 punktis 4 asendatakse tekstiosa „teavitab registri“ tekstiosaga „teavitab registriga liidestatud“;*

Täiendatud punktist ei selgu ega ole määratletud konkreetset etteteavitamise perioodi, millest vastutav töötleja peab registriga liidestatud isikuid teavitama ette arenduste teostamise kavatsusest. Kui seda plaanitakse reguleerida muudes dokumentides, siis palume infot, millal vastav dokument tehakse pankadele kättesaadavaks.

1.2. PM § 4 p. 6

Palume sätte seletuskirjas täpsustada järelevalve teostamise sisulist poolt, lisaks on seletuskirjas jätkuvalt lahti kirjutamata registri kasutamisel tekkiva vastutuse regulatsioon.

Isegi kui PM ülesanne on fikseerida vaid vastutava ja volitatud töötleja ülesanded, on meie hinnangul asjakohane avada PM seletuskirjas nende ülesannete täitmata jätmisega kaasneva vastuste küsimused.

Pankadega kohtumisel selgitas Justiits- ja Digiministeerium, et päringu sisu üle vastutav töötleja järelevalvet ei tee, iga asutuse andmekaitse spetsialist peab tegema sisulist järelevalvet, samuti saab seda teha kohus, õiguskantsler osade asutuste suhtes. Iga asutus vastutab oma ülesannete täitmata jätmise eest ja kohaldub riigivastutuse seadus.

Palun esitage näitlik vastutuse kohaldumise ahel järgmistes võimalikes olukordades, st kes saab kelle vastu esitada nõude ja millisel õiguslikul alusel:

- Infovahetuskanalile on ministeeriumi poolt antud ligipääs kasutajale, kellel puudub selleks õiguslik alus. Pangalt saadakse kliendi pangasaladust õigusliku aluseta.
- Infopäringu õigusliku aluse väljale on sisestatud vale viide, st on sisestatud säte, mis tegelikult ei anna alust päringut teha.
- Registri tehnilise tõrke tõttu ei jõua aresti info pankka. Võlgnik kannab ära raha, mis oleks pidanud olema arestitud.

2. Täitmisregistri PM § 9 lg 5 muutmine.

Hetkel on PM § 9 lg 5 tekst järgmine: *„(5) Päringu tegemisel teeb päringu tegija krediidi- ja makseasutusele, kellelt andmeid päritakse, kättesaadavaks krediidiasutuste seaduse § 88 lõikes 6 nimetatud andmed, sealhulgas andmete kasutamise eesmärgi, viite päringu alusdokumendile või menetlusele ja päringu õigusliku aluse ning salvestab need andmed enda infosüsteemis. Registri vastutaval töötlejal ja volitatud töötlejal puudub käesolevas lõikes nimetatud andmetele juurdepääs.“*

Nimetatud PM §-s 9 tehakse eelnõu kohaselt mitmeid muudatusi, aga silma jäi eelnõu muudatus nr 18: Paragrahvi 9 lõiget 5 täiendatakse kolmanda lausega järgmises sõnastuses: *„RIK-il on käesolevas lõikes nimetatud andmetele juurdepääs teenuseintsidentide käsitlemise ja lahendamise ülesande täitmiseks.“*

Selle muudatuse selgituseks on seletuskirjas lk. 2 järgmine lõik: *„... lõiget täiendatakse kolmanda lausega, kuna RIK-il on juurdepääs lõikes nimetatud andmetele määruse § 5 punktis 4 nimetatud ülesande – teenuseintsidentide käsitlemise ja lahendamise – täitmiseks. See on vajalik registri ja päringute toimimise tagamiseks. KAS § 88 kohaselt võib pangasaladust avaldada, kui see tuleneb selles paragrahvis sätestatust, ning KAS § 88 sätestab andmete edastamise täitmisregistrisse.“*

Meie hinnangul ei ole õiguspärane selgitus, et KAS §-st 88 tuleneb õiguslik alus, mis annab RIK-ile õiguse teenuseintsidentide käsitlemiseks nimetatud andmeid töödelda. KAS § 88 reguleerib KAS-is nimetatud isikute/asutuste õigust saada pangast täitmisregistri kaudu pangasaladust nendele isikutele seadusest tulenevate ülesannete täitmisel. Rõhutame, et RIK ei ole § 88 loetelus, samuti ei saa RIK andmeid krediidiasutustelt, vaid kasutab täitmisregistris olevaid andmeid ja nende kasutamise õigus peab tulenema täitmisregistri aluseks olevast seadusest.

3. Täitmisregistri PM § 10 muutmine

3.1. PM § 10 lg 2 ja 3 muutmine

Eelnõu § 1 punkti 20 ja 22 kohaselt täiendatakse § 10 lõigetes 2 ja 3 sätestatud arestide andmete koosseisu (vastavalt punktidega 9¹ ja 10¹) aresti vastaja kohta (nimi, isikukood, isikukoodi riik ja ametinimetus; krediidi- ja makseasutuse nimetus, registrikood ja BIC-kood).

Seletuskirja kohaselt kantakse registrisse andmed nii vastanud krediidi- ja makseasutuse kui ka vastuse esitanud töötaja kohta.

Kas kõik need andmed krediidasutuse töötaja kohta (nimi, isikukood, isikukoodi riik ja ametinimetuse) on vajalikud ja põhjendatud? Meie hinnangul tekitab see otsese turvariski pangatöötajatele. Seda enam olukorras, kus täitmisregistri eesmärk on arestimise automatiseerimine, seotakse konkreetne töötaja, kellel puudub kontroll protsessi üle tavapäraselt, täitmisregistri kannetega ning sellest tulenevalt saab konkreetne töötaja selgeks võlgnike pahameele või ka rünnakute sihtmärgiks.

3.2. PM § 10 lg 2 p. 15 ja lg 3 p. 11 muutmine

Seletuskirja kohaselt: *„Paragrahvi 10 lõike 2 punktis 15 ja lõike 3 punktis 11 asendatakse sõna „järjekoh“ tekstiosaga „järjestus registris“. Kuna krediidi- ja makseasutustes on andmed ka enne elektroonilist arestimissüsteemi seatud arestide kohta, ei pruugi täitmisregistris olevate arestide järjestus vastata täpselt arestide tegelikele järjekohtadele. Seetõttu on vaja eristada õigusliku tähendusega järjekohti ning registris olevat andmete järjestust“.*

See muudatus ei lahenda probleemi, millele pangad on viidanud. Nimelt pangad ei saa oma vastustes anda infot aresti järjekoha kohta. Pankadel puudub info ka selle kohta, millisel järjekohal vastav arest täitmisregistris parasjagu asub.

Teeme ettepaneku selgelt reguleerida, et pangad järjekoha infot ei edasta. Selleks teeme ettepaneku muuta PM § 11 lõike 1 punkti 3 ja sõnastada see järgmiselt: „3) registriga liidestatud krediidi- ja makseasutuste andmekogudest edastatakse registrisse § 9 lõikes 2 nimetatud päringute alusel edastatavad andmed ning § 10 lõike 2 punktis 14 ja lõike 3 punktis 11 sätestatud andmed, v.a. andmed aresti järjestuse kohta.“

3.3. PM 10 lg 5 p 1, 2 ja 4 muutmine.

Seletuskirja kohaselt neid punkte täpsustakse ning „..... määratakse täpsemalt andmed, mida registris päringu tegija, adressaadi ja objekti kohta töödeldakse. Samuti lisatakse selguse huvides viide kehtiva määruse § 9 lõikes 2 nimetatud andmetele, et lõige 5 hõlmaks kõiki päringutega seoses töödeldavaid andmeid. Päringu tegija andmed on kindlaks määratud vastavalt sellele, milliseid andmeid päringu tegija KAS § 88 lõike 6 kohaselt enda kohta päringusse märkima peab.“

Juhime tähelepanu, et täitmisregistri kaudu päringute esitamisel edastatavaid andmeid reguleerib KAS § 88 lg 6³ ja selle kohaselt märgitakse päringu tegija kohta *„järelepärimise edastanud isiku identifitseerimist võimaldavad andmed;“* - seega andmed, mis on loetletud päringu tegija ehk saatja

kohta § 10 lg 5 p 1 peavad vastama sellele, mis on kirjas hetkel kehtivas tehnilises spetsifikatsioonis, nende kohta ei saa seletuskirjas viidata KAS § 88 lõikele 6“.

4. Täitmisregistri PM 16 muutmine.

Hetkel on § 16 lõikes 1 kirjas, et täitemenetluse andmeid säilitatakse 5 aastat pärast täitemenetluse lõppemist.

Meile on selgitatud, et täitemenetluse andmete alla lähevad ka kõik täitemenetluse kestel seatud arestide ja nende muutmise andmed. See võiks kajastuda ka seletuskirjas.

PM § 16 lg 4 reguleerib infopäringute ja nende vastuste andmete säilitamist ja sätestades tähtajaks 30 kalendripäeva päringu vastamisest.

PM § 16 lg 5 sätestab logide säilitusajana 3 aastat vastava toimingu tegemisest.

Palume selgitada, millisel põhjusel

- 1) aresti seadmise/muutmise/ lõpetamise logi hoitakse vähem kui § 16 lg 1 nimetatud aresti andmeid;
- 2) miks infopäringu andmeid hoitakse ainult 30 päeva, kui samas päringu tegemise ja vastamise logi 3 aastat.

Eelnõu § 1 punkti 33 kohaselt sõnastatakse § 16 lõige 4 järgmiselt: „*Infopäringu ja selle vastuse andmeid säilitatakse 30 päeva vastuse esitamisest. Infopäringu andmeid ei säilitata kauem kui 60 päeva päringu tegemisest.*“;

Palume selgitada kas see säilitustähtaeg on mõistlik arvestades ka vastutava töötleja järelevalve kohustust.

Loodame, et ministeeriumil on võimalik Pangaliidu arvamuse ja ettepanekutega arvestada.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Katrin Talihärm

Tegevjuht